

Assemblea General de Socis i Assemblea Extraordinària de la Societat Catalana de Pedagogia. Nova Junta de Govern per al període 2019-2023

Dimecres, 19 de juny de 2019

Informació prèvia a l'Assemblea

D'acord amb els Estatuts de la Societat Catalana de Pedagogia (SCP), aprovats per l'anterior Assemblea General de Socis, celebrada el 20 de juny de 2018, i més recentment pel Ple de l'IEC, es va procedir a la renovació de la Junta. Es va fer per primera vegada amb el sistema de votació electrònica adoptat per l'IEC, que afavoreix la màxima participació, tot garantint el secret del vot.

El president va comunicar a tots els socis i sòcies el procés i el calendari electoral. El dia 15 de maig a les 18.00h es va constituir la mesa electoral i es va acceptar la candidatura presentada per Carme Rider. El dia 22 de maig es va obrir el termini per a la votació, que va finalitzar el dia 12 de juny.

Assemblea ordinària

Es va iniciar la sessió amb la presentació de la *Memòria d'activitats del curs 2018-2019* per part de Carme Rider, secretària de la Societat.

A continuació, la tresorera, Empar Garcia, va presentar la *Memòria econòmica* de l'exercici del 2018.

Finalment, Martí Teixidó, president de la Societat, va fer el parlament del final del seu mandat com a president, fent memòria de moments clau en la història de la Societat i de les principals actuacions des que el 2007 va assumir-ne la presidència per primera vegada.

Va agrair l'aportació de les diferents persones que durant aquests anys han col·laborat en diferents projectes i, finalment, va procedir a la lectura del document que sintetitza la seva concepció de la pedagogia al servei de l'educació: *Contribució de la pedagogia. Activitat científica, prospectiva i aportació d'instruments a l'educació.*

Adjuntem el text del seu parlament,

E. Garcia, C. Rider, M. Teixidó

Parlament del president a l'Assemblea:

Dilectes col·legues,

Avui faig un parlament més personal, atès que finalitza la meua contribució a la Societat com a president. No m'he sentit president, ni director, però sí que he procurat aportar pensament pedagògic, posar sobre la taula necessitats a les quals cal donar resposta i identificar pràctiques culturals actuals que ens donen pistes de com modificar l'educació. És la idea de Célestin Freinet: fer l'escola per als infants d'avui, amb les màquines i tècniques d'avui (ara en diem tecnologies). Tant com hem pogut ens hem centrat en l'educació escolar i el seu entorn, atès que ha estat el més oblidat per la pedagogia que cerca nous perfils professionals fora de l'escola sense dubte necessaris (empresa, mediació, altes capacitats, lleure). Una de les recerques a les quals hem dedicat més activitat, i que jo dirigeixo personalment, és fer l'escola catalana, avui, plurilingüe, amb metodologia pedagògica que garanteix el desenvolupament de cada infant amb respecte a la família, que fa l'escola en llengua catalana comuna per a tots els alumnes i que té projecció plurilingüe en les llengües vives i una llengua transnacional amb la intercomprensió com a mètode.

He fet un període llarg, que vàrem iniciar el 2003 amb Lluís Busquets († 2014) com a president i que prevèiem seguir consecutivament Martí Teixidó, Conrad Vilanou i Joan Mallart, que es van fer càrrec d'iniciar la *Revista Catalana de Pedagogia* i el *Diccionari Enciclopèdic de Pedagogia*. A la presidència hi he seguit jo, amb la feina de gestió i de vinculació a l'Institut d'Estudis Catalans i a la Secció de Filosofia i Ciències Socials. Cadascun de nosaltres hi podem dedicar un període intens i convé la renovació incorporant nous socis i sòcies a activitats concretes. Carme Rider s'ha fet càrrec d'aquesta renovació per garantir la continuïtat i opta a la presidència, que correspon avalar a l'Assemblea General.

En aquest període hi ha hagut molt diverses col·laboracions i la suma de totes fa possible la continuïtat de la Societat Catalana de Pedagogia (SCP) i la seva contribució a l'educació del país. Les esmento: J. L. Rodríguez-Bosch i Josep Palau, Primavera Pedagògica; Pere Marquès, Currículum bimodal; J. M. Turuguet, Biblioteca escolar i Narracions i pedagogia; Elena Venini, difusió a Tarragona del Termòmetre Lingüístic

(TL); Ramon Bassa, recerca TL a Illes Balears; Sílvia Puente, enllaç amb Andorra; Carles Cereceda, debat «Ara és demà»; Joan Rué i Carme Amorós, *Revista Catalana de Pedagogia* (RCP) digital i actualitat de la SCP. La SCP també és possible per moltes més microcontribucions puntuals.

Agraeixo a totes i a tots haver pogut comptar-hi per a aquesta empresa de col·laboració desinteressada. A mi m'ha donat sentit poder canalitzar la meua iniciativa i veure que podia contribuir a l'empresa de tots. Quina, sinó l'educació que afecta tota la societat!

Deixo el to personal i reitero l'orientació de la pedagogia que ja he presentat anteriorment.

Contribució de la pedagogia. Activitat científica, prospectiva i aportació d'instruments a l'educació. Coneixement social.

La pedagogia és a l'educació com la medicina és a la salut o l'enginyeria a la construcció de màquines i sistemes automàtics. Sembla una evidència reconeguda, per a la medicina i l'enginyeria sí, però no per a la pedagogia. Tots eduquem, efectivament, com tots hem de tenir cura de la salut o conduïm un automòbil, potser la màquina complexa més usual. Si sentim dolor o ens falla la màquina, acudim a professionals entesos. Si no estem contents de l'educació escolar (motivació dels alumnes, resultats d'aprenentatge, casos d'assetjament, deures escolars, dispositius mòbils), parla tothom, tot ciutadà hi diu la seva o els docents esperen la contribució de professionals experts (psicòlegs, sociòlegs, periodistes, escriptors, policies, metges). I quina sort que se'n parla, dels desajustaments de l'educació, a la televisió, a la ràdio, als diaris..., i quina mala sort que després de tanta imatge, tanta paraula o tanta lletra quedem com estàvem.

Insistirem que la pedagogia s'ha de situar en la seqüència d'R+D+I. En un primer temps de recerca ha d'aplegar coneixement de ciències que han estudiat l'educació o aporten fonamentació. La pedagogia comença integrant aportacions de diverses ciències per explicar la complexitat que no pot explicar unilateralment cap d'elles. El desenvolupament de la pedagogia, el segon temps, comporta elaborar instruments (escales, pautes, rúbriques, proves de contrast) i normes d'acció amb criteris per ajustar la decisió a cada context. La pedagogia és ciència normativa i empírica que ha de guiar la pràctica i s'ha de verificar amb criteris clars (funcionalitat, eficàcia, eficiència, optimització). La pràctica i verificació no són de laboratori sinó en la

diversitat de situacions d'aprenentatge i de context social i econòmic. Aquest és el tercer temps, la innovació que ho és en la mesura que els professionals milloren les seves pràctiques i els processos d'aprenentatge dels alumnes. La innovació s'ha de fer, doncs, en diàleg amb els professionals i són ells els qui donen validesa a les aportacions pedagògiques si es van generalitzant.

Encara hi ha qui veu la pedagogia com a innecessària. Efectivament, és innecessària en un ensenyament selectiu on els docents solament tenen com a referència els resultats d'aprenentatge i l'accés d'alumnes a estudis superiors. Amb tot, solament si són professionals amb una cultura àmplia transferiran el gust pel coneixement fent deixebles. En el passat, grans erudits podien ensenyar sense pedagogia a alumnes amb bones capacitats per a l'aprenentatge. La pedagogia científica es va desenvolupar quan Kilpatrick, Claparède, Montessori, Decroly, Dottrens, Cousinet i tants d'altres van dissenyar mètodes i instruments per a l'aprenentatge per a tots els alumnes, inclosos els discapacitats i fent aprenentatge en grup sense classificació competitiva.

Veiem com avui s'ha generalitzat la invocació de la innovació per millorar l'educació escolar. Si no ens guiem per tantes aportacions que han fet pedagogues i pedagogs al segle xx, farem moltes marrades. Aquestes aportacions es poden rellegir (és a dir, repensar pedagògicament) en la societat actual: diversa, pluralista, tecnificada, multicomunicada, també amb gran desigualtat econòmicosocial i comportaments massius. Anem a voltar d'altres països a cercar l'herba miraculosa, apleguem grans informes, fem presentacions d'impacte i així retornem a una consciència mítica, no científica, per sortir del malestar. Més aviat ens cal una actitud prospectiva a partir de la nostra realitat local, coneixent, això sí, les tendències i oportunitats de la societat global.

I si hi ha una pedagogia que s'adequa a la societat tecnològica actual és la pedagogia de Freinet i del moviment de l'Escola Moderna. I per fer una pedagogia científica hem d'estudiar abans les aportacions de la neurobiologia, de la psicologia evolutiva i de la sociologia comprensiva. La filosofia personalista (la de persona i comunitat) és la que més s'adequa a la societat democràtica, i no el neoliberalisme credencialista i competitiu.

La política de l'educació s'ha de reduir a un marc comú i no caure en la temptació del despotisme educatiu.

Hem anat orientant l'activitat de la Societat Catalana de Pedagogia superant el model de cartell: convidar un personatge d'impacte que atregui gran audiència. Hem

identificat temes o assumptes necessaris que cal reorientar. El procediment és fer una obertura pública del tema convidant a participar-hi persones, grups o entitats que hi estan relacionats i suggerir la configuració d'un equip de recerca que pugui fer una elaboració pedagògica. També en actes públics es presenten les elaboracions ja fetes i així s'incorporen nous membres, nous pedagogs i pedagogues que estan en plena activitat professional.

Una altra línia d'activitat és aportar coneixement pedagògic a la ciutadania, coneixement sobre l'educació i l'ensenyament amb consistència científica. Són les declaracions que fem davant de determinades situacions de confrontació ideològica o política procurant aportar llum (il·lustració) per tal que les opcions ideològiques lliures puguin tenir en compte el coneixement. Així ho vàrem fer l'any 2011 amb la *Declaració de la Societat Catalana de Pedagogia (SCP), filial de l'Institut d'Estudis Catalans, en relació amb les bases científiques, pedagògiques i socials de l'escola catalana i la immersió lingüística*, i el 2018 ho fem sobre *L'escola catalana, ara plurilingüe*. L'any 2017 vàrem fer conjuntament amb el Col·legi de Pedagogs de Catalunya la *Declaració social per la pedagogia*. Així mateix, hem atès els encàrrecs o invitacions per a aportacions pedagògiques a: «Qüestions d'estat» (Òmnium-IEC, 2013), «Ara és demà» (Consell Escolar de Catalunya, 2017), «Catalunya i futur» (Institut d'Estudis Catalans, 2017), actualització dels Premis Baldri Reixac (Fundació Carulla, 2016), proposta pedagògica operativa per a la remodelació de la Masia del Tibidabo (MIÀS Architects).

Les declaracions són accions molt compromeses amb la societat en un doble sentit. D'una banda, ens sentim compromesos a participar per deontologia des de les ciències socials, com a deure. De l'altra, hem de fer pública una posició amb fonament científic que pugui contribuir abraçant diverses posicions, generalment contraposades, però evidenciant desviacions per error o per interès.

La institució escolar (escola, col·legi o institut) ha de respondre a la realitat del seu entorn. Avui, les tecnologies de la informació i la comunicació ens permeten fer xarxes entre escoles de qualsevol punt de la Terra i això té un valor immens si tenim clara la intenció pedagògica. Això no treu que hem de començar per les xarxes d'escoles de proximitat. D'una banda, professionals d'escoles o instituts d'un mateix entorn poden contrastar i aprofundir anàlisis, propostes i experiències de manera directa i presencial amb visites recíproques i enregistraments audiovisuals directes, no editats, on solament plantejant les qüestions ja s'avança en comprensió i, per tant, en decisió per a l'acció. Però volem fer pensar en una altra xarxa. Cada escola,

cada institut ha de fer xarxa amb el seu entorn immediat: amb la biblioteca, amb l'ateneu de barri o l'associació de veïns; amb el grup de teatre, de música, coral, agrupament escolta, club d'esplai o club esportiu; amb la colla castellera o gegantera, grup de diables o esbart dansaire; amb amics de la bici, amics del museu o centre excursionista... Els docents ho han de conèixer bé, parlar-ne amb els alumnes per activar els seus interessos. L'institut, col·legi o escola pot fer alguna activitat interessant conjunta amb alguns grups i alhora contribuir a la cultura ciutadana i a la cohesió social. Aquesta és la primera xarxa d'una escola o institut que respon a la vida dels alumnes i les altres xarxes es construeixen a sobre d'aquesta.

Cloc aquesta intervenció, dilectes sòcies i socis.

Afinem l'aportació de la pedagogia com a ciència per contribuir a l'educació. Vegeu si podeu contribuir directament en un grup de treball o recerca. I en tot cas, estiguen atents a les activitats i difoneu-les entre els professionals coneguts i institucions de les quals formeu part. Convideu joves professionals a incorporar-se a la Societat Catalana de Pedagogia per a un relleu necessari en persones i en pensament pedagògic.

SCP-IEC, Barcelona, 19 de juny de 2019

Martí Teixidó i Planas

Societat Catalana de Pedagogia

president

Al final de l'acte va donar a conèixer la seva poesia «He mirat aquesta escola», inspirada en la cançó de Raimon «He mirat aquesta terra».